

1. Pastoralaren egitura eta ezaugarriak

Irakaslearen txostena

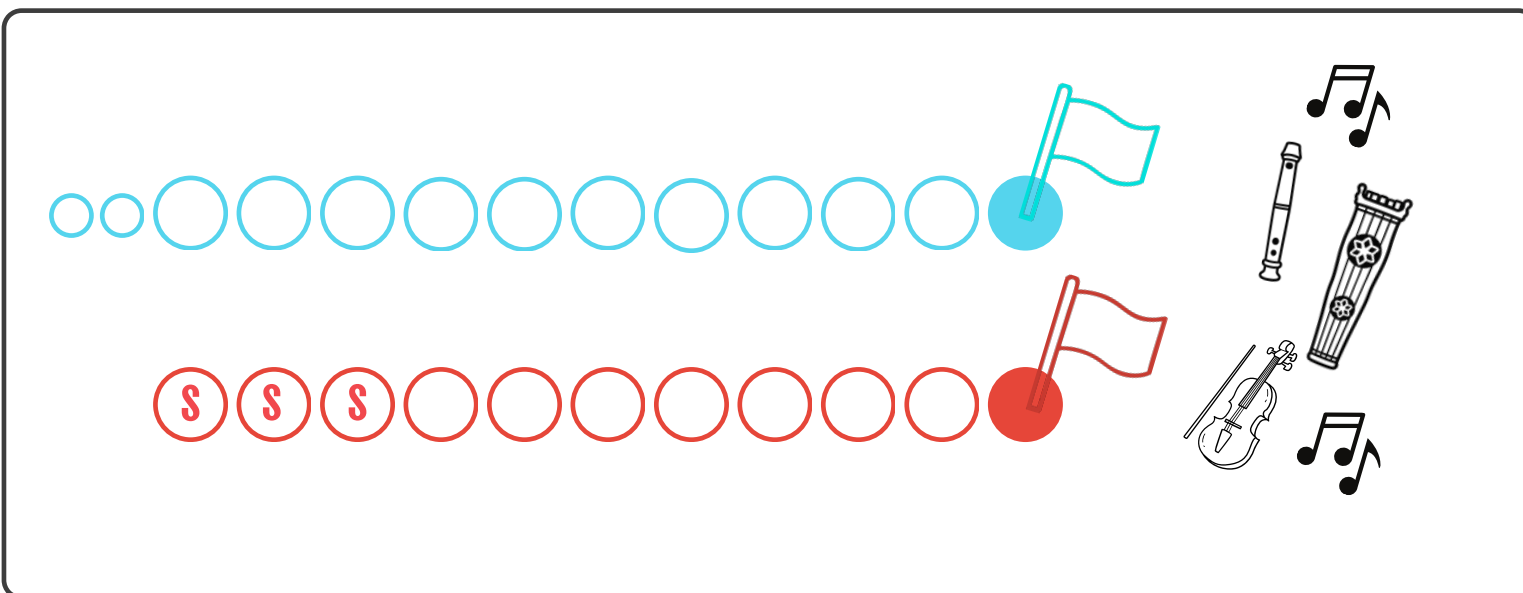

PASTORALA BIZI EZAN / EZAKI!

1- Desfilea

a) Zein ordenatan ibiltzen dira pastoreko arizaleak desfilean? Eskema bat marraz ezazu desfilearen azaltzeko.

Leienda

Musikariak

Banderazain urdina

Banderazain gorria

Pertsonaia urdina

Pertsonaia gorria

Satana

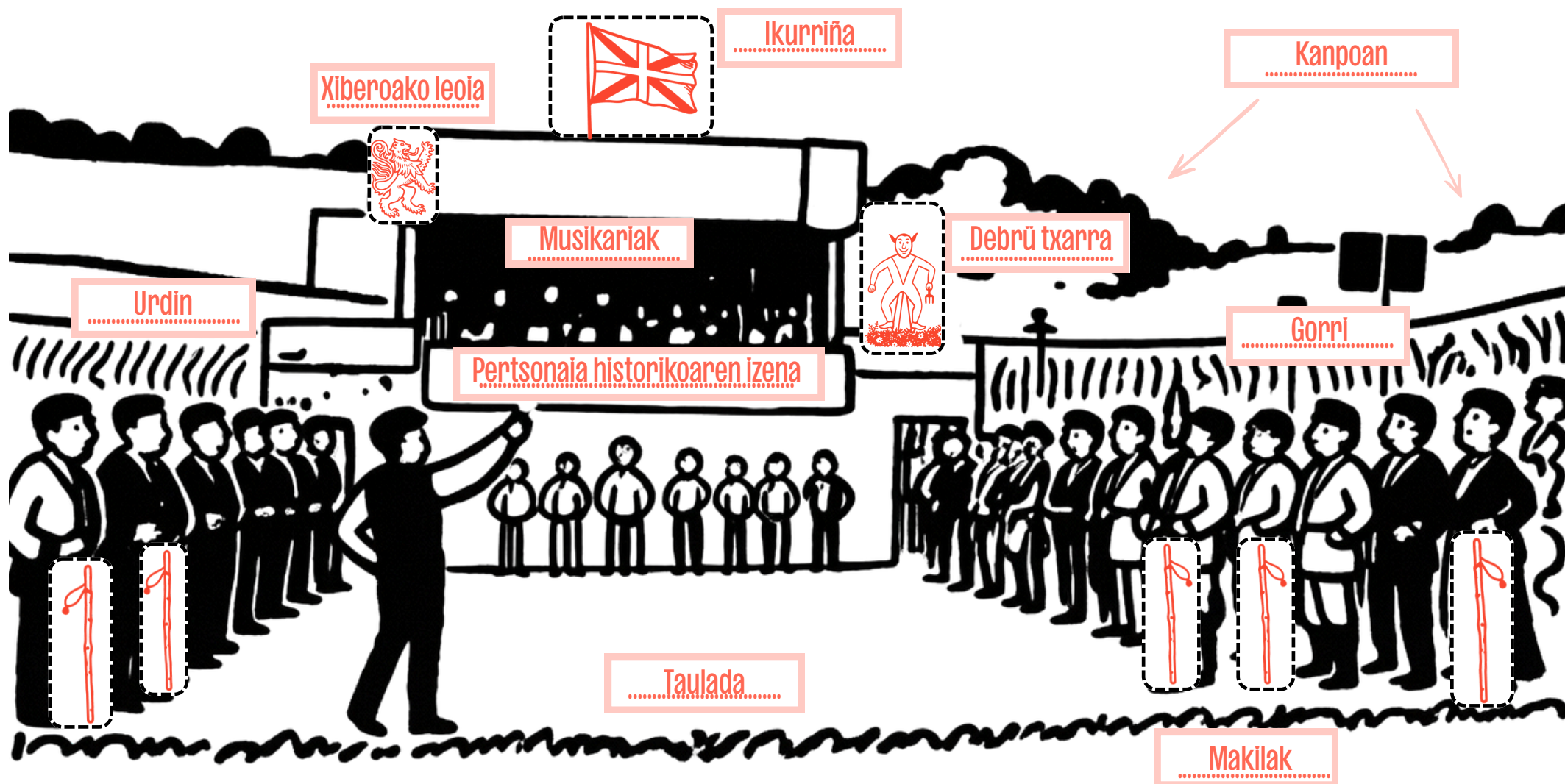
Haurra

b) Bilduma:

- > Pastoralaren emanaldia hasi aitzin pertsonaiak jadanik bi taldeetan zatituak dira: Urdinak eta gorriak. Desfile denboran, bi lerro ezberdin osatzen dituzte.
- > Banderazainek nor diren urdinak eta nor diren gorriak. Taldea eramaten dute.
- > Desfile denboran, musikariak aitzinean dira. Xiberoako musika tresna tradizionalak txirula eta ttun ttunak dira.
- > Satanak gorriekin ibiltzen dira eta ez da sekulan haurrik gorrietan.

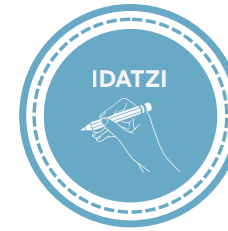
2- Tauladaren gainera igotzea

- 1- Koadroak osa itzazu marrazkiekin edo gako-hitzekin.
- 2 - Pertsonaiak eta gibleko bi ateen erridauak urdinez edo gorriz margo itzazue.
- 3- Berdea erabil ezazu izadia margotzeko.
- 4- Gai ote zira ikasi duzun guzia ahoz azaltzeko?

2- Tauladaren gainera igotzea

1- Eskemako hiztak zilodun testu batean antola itzazu pastoralaren definizioa eraikitzeko.

Xiberoako pastoralaren definizioa:

Kanpoan jokutzen den Xiberoako antzerki bat da, pilota plaza batean, edo pentze batean. Oholtza gisa, **taulada** bat muntatzen da.

Gaineko aldean, **musikarien** eremua da.

Honen beherean hiru ate daude : ate **gorri** bat infernuko suaren sinbolo, eta ate **urdin** bat zeru kolorean. Erdian bi mihise xuri hedatuak dira.

Euskal Herriko **pertsonaia** baten bizia edo gai historikoa kontatua zaigu pastoraLEAN.

Lapurdi berdez eta
Xiberoa gorriz margotuak
dira mapan.

3- Prologoa edo entrada

Prologoa publikoa
agurtzeko eta pastoralaren
gaia aurkezteko da.

Aholkuak

1- Prologoa (edo entrada) entzun ezazue eta airea berriz kanta ezazue.

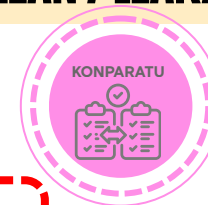
Kantatzeko momentuan, bideoaren soinua atxik dezakezue ikasleak laguntzeko.

2- Entsea zaitzte arizalearen jarrera eta mugimenduen kopiatzera.

- *Tauladaren aitzinaldera aitzinatzea,*
- *Eskerreko eskua gerrian*
- *Makila eskuineko eskuan*
- *Besoak altxatzea bertsetaren bukaeran*
- *Alboetako mugimendua.*

4- Urdinak eta gorriak

Pertsonaia urdina eta gorriak konpara itzazu. Argazkien leienda idatz ezazu.

xut mugitzen dira,
aurpegia serio.

Makila 3 erhiekin
atxikitzen da.

Makilak erritmo
lasai markatzen du

Pauso lasaiak

Makilekin kolpe azkarrak ematen
eta airean itzularazten

Makila goiko aldetik
hartzen dute

Doinu
mehatxagarria eta
maiz bertsetak
oihukatzen dituzte.

Pauso azkarrak
eta bortitzak

5- Jelkaldia: zer da?

a) Jeikaldiaren egitura ulertzeko, zenbakiak koka itzazu ondoko eskeman.

1 BERTSETAREN ZENBAKIA

2 TAULADAN AGERTZEN DIREN PERTSONAIAK

3 PASTORALAREN IZENBURUA

4 JELKALDIAREN ZENBAKIA

5 TESTUINGURUA: NOR? NON? NOIZ? ZER?

6 PERTSONAIAREN IZENA

a) Nor dira pertsonaiak?

Gau eskolako 4 ikasle irakaslearekin agertzen dira tauladan.

b) Nola ibiltzen dira tauladaren gainean eta nola instalatzen dira beren bertseten kantatzeko?

Pertsonaiak ate urdinetik sartzen dira. Denek urrats eta erritmo

berdina jarraituz oin eta makilekin. Ikasleak binaka parez pare jartzen

dira tauladaren bi bazterretan eta irakaslea erdian plantatzen da.

c) Bertseta kanta ezazu bideoan entzuten duzun doinuarekin. Zenbat oin zenbatzen dituzu? Gainmarra itzazu.

2 lerro luzeek bertseta osatzen dute, erdian banatuak. Bertset oso

batek 32 oin ditu.

d) Errima bat aurkitu ote duzu? Zein da?

"egün" eta "dezagün": "GÜN" errimarekin bururatzen dira bi lerroak

PASTORALA BIZI EZAN / EZAKI

3 { Ürrats Kolektiboak Pastoralak

4 { **11. Jelkaldia**
(Joanes Etxebarriak idatzirik)

5 { 1980an : AEK sortzen Iparraldean.

2 { Jelki : Gaü eskolako kurtso batetara Amaiur eta lau ikasle.

93 - Amaiur
Gaü hon ikasle maiteak / gogotsü zidea egün?
Ezagützen barnatzeko / baldintza ikas dezagün

94 - Kanpotiarra
Baldintza enetako da / zerbait entelegatzea
Kanpotik heltürrik beiniz / züen kültüran sartzea

95 - Xiberotarra
Ene baldintza da etxen / entzün düdan hizkuntzari
Zerbait ekartea eta / izatea elestari

96 - Erizaina
Ene ofizioan xaharrak / ez dira laket enekin
Ez beikira konprenitzen / sekülan frantsesarekin

97 - Pastoral arizalea
Nik pastoralak badüket / dagün urtean herrian
Eta eüskara nahi nüke / tauladan eta mihian

98 - Amaiur
Zoinahi arrazu izanik / honat ekarri zütüena
Züetan dü orai eüskarak / esperantxa handiena

99 - Ez bazide fida heinaz / ez arren lotsa hargatik
Eüskara ederrena da / ahalkerek gabe emanik

5 bis - Jelkaldi bat aztertu

5. Jelkaldia

2026ko irailaren 2a: Oierren lehen eguna da eskola berri batean. Aire hartze denboran, Amaiur beretaz hurbiltzen da.

Jelki: Oier, Amaiur, Miren, Inge, Alma, Bettan, Luken eta irakaslea.

49. Amaiur

Zatoz gurekin laguna! / Ez egon bakardadean
Elkarrekin beti hobe! / Adiskideen hegal pean.

PASTORALA BIZI EZAN / EZAKI

Nor?	Urdinak	Gorriak
	Noiz?	
Non?		
Zer?	Egoera baikorra ☐ Zoriontasuna bilatu ☐ Babesleku bat aurkitu ☐ Lagun edo aliatu berri bat egin ☐ Asmakizun edo aterabide bat aurkitu ☐ Ustegabeko altxor bat aurkitu ☐ Garaipena	Egoera ezkorra ☐ Etsai berri bat egin ☐ Traizio bat bizitu ☐ Askatasuna galdu ☐ Gatazkak ☐ Hondamendi bat ☐ Gaixotasuna edo heriotza
	Zure hautua froga ezazu bertsetaren zati bat aukeratuz:	

5 bis - Jelkaldi bat aztertu

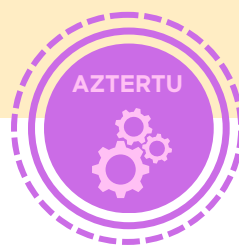
7. Jelkaldia

Omi-asainduko oporretatik itzultzean: Ikasleek ikasgelako kanika bilduma galdu dute. Oier, Amaiur eta Inge animatzen dira jolaslekua ikertzeko eta denen laguntza galdegiten dute.

Jelki: Oier, Amaiur, Miren, Inge, Alma, Bettan, Luken.

61. Miren

Kanikak galdu ditugu / Erruduna hor gaindi da!
Laster aitortuko digu / Etorri da bere txanda!

PASTORALA BIZI EZAN / EZAKI!

elke

	Urdinak	edota	Gorriak
Nor?			
Noiz?			
Non?			
Zer?	Egoera baikorra ☐ Zoriontasuna bilatu ☐ Babesleku bat aurkitu ☐ Lagun edo aliatu berri bat egin ☐ Asmakizun edo aterabide bat aurkitu ☐ Ustegabeko altxor bat aurkitu ☐ Garaipena	edo	Egoera ezkorra ☐ Etsai berri bat egin ☐ Traizio bat bizitu ☐ Askatasuna galdu ☐ Gatazkak ☐ Hondamendi bat ☐ Gaixotasuna edo heriotza
Zure hautua froga ezazu bertsetaren zati bat aukeratuz: 			

5 bis - Jelkaldi bat aztertu

10. Jelkaldia

2026ko abenduren 7a: Inge kezkatua da eskolako ur kontsumoari begira. Iruditzen zaio ura nola nahi erabilia dela eta gauzen aldatzeko momentua iritsi dela. Bere ideia aurkezten du ikasleen biltzar nagusian.

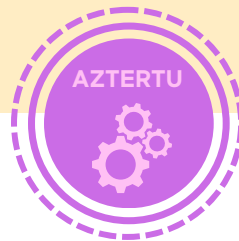
Jelki: Oier, Amaiur, Miren, Inge, Alma, Bettan, Luken, Hodei, Imae, Ihitz, Ûhaitz, Agustin eta irakaslea.

93. Inge

Eskolan ura gastatzen / Hobeki bizi gaitezke!
Ama lurra salbatzeko / Saldoan jaiki zaitezte!

94. Bettan

Zer ideia inozoa / Inork ez du sinetsiko,
Eskola bateko hurrek / Gai direnik salbatzeko!

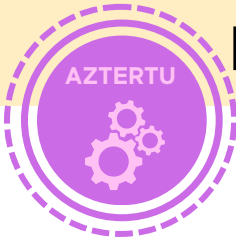

PASTORALA BIZI EZAN / EZAKI!

elke

	Urdinak	edota	Gorriak
Nor?			
Noiz?			
Non?			
Zer?	Egoera baikorra ☐ Zoriontasuna bilatu ☐ Babesleku bat aurkitu ☐ Lagun edo aliatu berri bat egin ☐ Asmakizun edo aterabide bat aurkitu ☐ Ustegabeko altxor bat aurkitu ☐ Garaipena	edo	Egoera ezkorra ☐ Etsai berri bat egin ☐ Traizio bat bizitu ☐ Askatasuna galdu ☐ Gatazkak ☐ Hondamendi bat ☐ Gaixotasuna edo heriotza
	Zure hautua froga ezazu bertsetaren zati bat aukeratuz:		

5 bis - Jelkaldi bat aztertu

Ürrats Kolektiboak Pastoralak

11. Jelkaldia
(Joanes Etxebarriak idatzirik)

1980an : AEK sortzen Iparraldean.

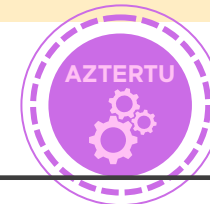
Jelki : Gaü eskolako kurtso batetara Amaiur eta lau ikasle.

- 93 - Amaiur
Gaü hon ikasle maiteak / gogotsü zidea egün ?
Ezagützen barnatzeko / baldintza ikas dezagün
- 94 - Kanpotiarra
Baldintza enetako da / zerbait entelegatzea
Kanpotik heltürik beiniz / züen kültüran sartzea
- 95 - Xiberotarra
Ene baldintza da etxen / entzün düdan hizkuntzari
Zerbait ekarte eta / izatea elestari
- 96 - Erizaina
Ene ofizioan xaharrak / ez dira laket enekin
Ez beikira konprenitzen / sekulan frantsesarekin
- 97 - Pastoral arizalea
Nik pastoralak badüket / dagün urtean herrian
Eta eüskara nahi nüke / tauladan eta mihian
- 98 - Amaiur
Zoinahi arrazu izanik / honat ekarri zütüena
Züetan dü orai eüskarak / esperantxa handiena
- 99 - Ez bazide fida heinaz / ez arren lotsa hargatik
Eüskara ederrena da / ahalkerek gabe emanik

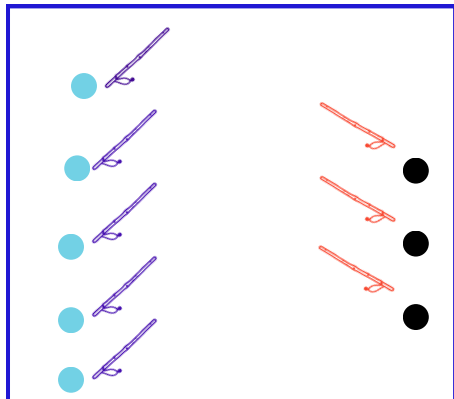
	Urdinak	edota	Gorriak
Nor?	Amaiur Kanpotiarra Xiberotarra Pastoral arizalea Erizaina		
Noiz?	1980an		
Non?	Iparraldean		
Zer?	Egoera baikorra edo Egoera ezkorra ☐ Lagun edo aliatu berri bat egin ☐ Babesleku bat aurkitu ☐ Zoriontasuna bilatu ☒ Asmakizun edo aterabide bat aurkitu ☐ Ustegabeko altxor bat aurkitu ☐ Garaipena ☐ Etsai berri bat egin ☐ Traizio bat bizitu ☐ Askatasuna galdu ☐ Gatazkak ☐ Hondamendi bat ☐ Gaixotasuna edo heriotza Zure hautua frogatu ezazu bertsetaren zati bat aukeratuz: "Baldintza enetako da zerbait entelegatzea": Kanpotiarrak ez du euskara ulertzen eta izena ematen du AEK euskara ikasteko. "Euskara nahi nuke tauladan eta mihian": Pastoral arizaleak euskara ikasten du pastorean parte hartzeko.		

6- Güdükak 1/2

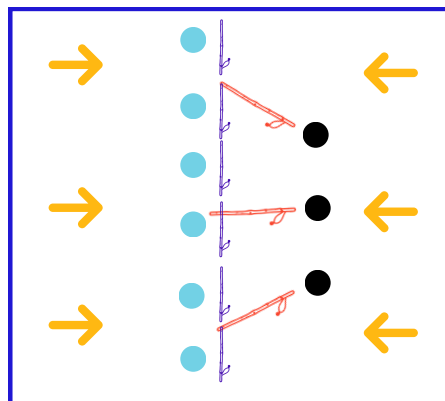
a) Pertsonaien koreografia eta ekintzen eskemak motz eta kola itzazu ordenan.

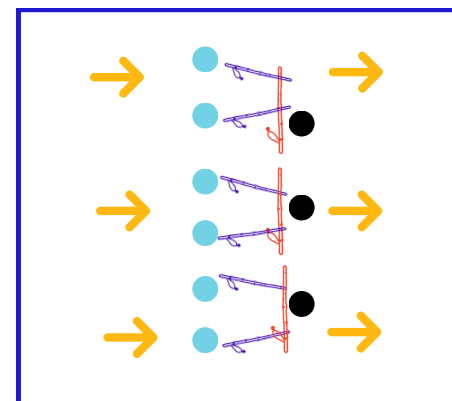
1

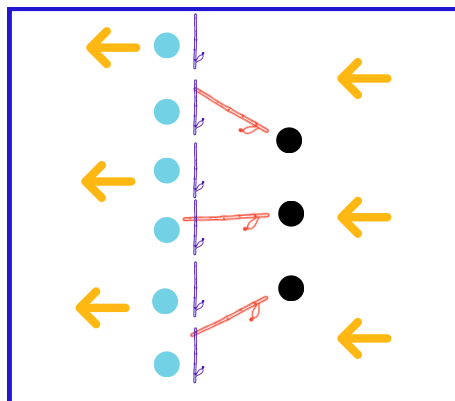
2

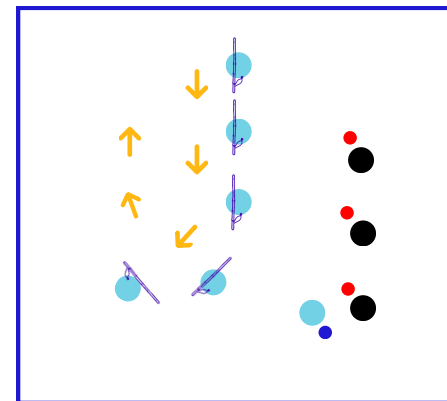
3

4

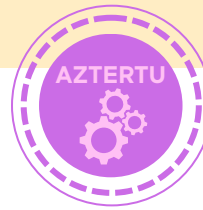
5

b) Zer iragaiten da jelkaldi horietan?

Lehen pasartean (Ligetx koblakariak), 6 haur ikusten ditugu, urdinez jantzirik. Urdinen taldean sailka ditzakegu. Denek berdin jantziak dira lehenagoko ikasleak bezala. Haien aitzinean diren 4 helduak, gorriz eta beltzez jantziak, gorrietan sailka ditzakegu. Haurrak baino gutiago dira, araz beren irakasleak direlako? Borroka edo guduka bat antzezten dute, makilak egurrezko ezpatak gisa erabiliz. Oldartzen dira beren irakasleen kontra. Haatik, bukaeran, gehienek ihes egiten eta bakar batek irakasleen tratamendu gaiztoak salatzen ditu. Pentsa dezakegu euskararen erabilerari lotuak direla.

6- Güdükak 2/2

a) Pertsonaien koreografia eta ekintzen eskemak motz eta kola itzazu ordenan.

1	2	3
4	5	6

b) Zer iragaiten da jelkaldi horietan?

Bigarren pasarteak, bi soldado talde ezberdin ikusten ditugu: alde batetik urdinak (ate urdinetik sartzen dira) eta beste aldetik gorriak (ate gorritik sartzen dira). Gerla egoera ez da batere errealista. Pastoraletan, gudak dantzak bilakatzen dira.

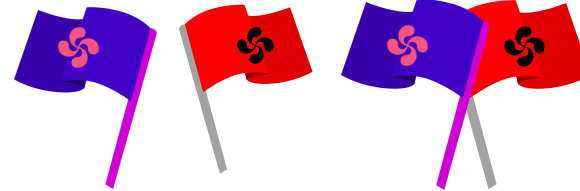
7- Pastoralaren beste pertsona garrantzitsuak

Mahain

Kaiera

Banderak

- **Errejentak** pastoralaren rola banatzen ditu aktoreei. Bertsetak kantatzeko manera, mugimenduak eta makilaren erabilpena irakasten dizkie aktoreei. Maiz, tauladan instalatua da, **mahain** batean. **Banderak** altxatzen edo gurutzatzen ditu pertsonaien ateratzeak, sartzeak eta gudukak seinalatzeko. Bertseten segipena bere **kaiera**ri esker segurtatzen du.

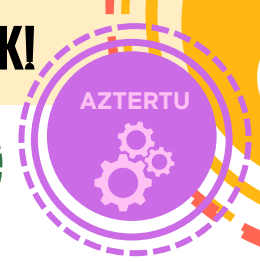
- **Atezainek** pastoralaren atea irekitzen eta hesten dituzte. Erridauak hetsirik atxikitzen dituzte jelkaldi denboran. Gaur egun, pastoralaren aktoreak txandakatzen dira rol hori segurtatzeko.

- **Koru eramaileak** pastoralaren kantuak irakasten ditu aktoreei.

- Bi eramaile ez dira sekulan agertzen tauladan, zein dira zure ustez? **Dantza eramailea eta dendarien (jostunen) eramaileak** ez dira sekulan tauladan agertzen.

8- Pastoralaren bukaera

a- Bertsetak osa itzazu:

“Indarrik ez düt haboro
Heltü da ene **tenorea**”

“Jean **hitz eman** neian bezala,
Algarrekin hasi lanak
Aitzina eramaiteko
Ahalak oro egin dütüat.”

b- Zure ustez, zeren tenorea heldu da?

Pastoralaren bukaeran, pertsonaia nagusien hiltzeko tenorea da, tragedia bat delako.

c- Bi süjeten (pastoralaren personaia nagusiak) jarrera deskriba ezazu. Nondik ateratzen da süjeta bigarren pasartean?

Heriotzaren sinbolisatzeko, pastoralaren bukaeran, hiltzen ari den pertsonaia nagusia belaunikatzen da edo kaira batean jartzen da. Maiz, bakarrik agertzen da tauladan eta ate zurietatik ateratzen da bere pasatzea beste mundu batetara irudikatzeko.

c- Zergatik publikoak hain luzaz txalotzen du?

Publikoak luzaz txalotzen du pastoralaren bukaera delako.

Pastoralaren egitura

Zer? **Desfilea** } Nor? Musikariak, Pertsonaiak, Satanak

Zer? **Tauladara igotzea** } Nor? Pertsonaiak, Satanak

Zer? **Entrada edo prologoa**

Lehen satan dantza

Zer? **1. jelkaldia**

Zer? **2. jelkaldia**

Lehen kantua

Zer? **3. jelkaldia**

Zer? **4. jelkaldia**

Zer? **5. jelkaldia**

Bigarren satan dantza

Zer? **6. jelkaldia**

Zer? **7. jelkaldia**

Bigarren kantua

Lehen dantza : Braile kontrapas

Zer? **8. jelkaldia**

Zer? **9. jelkaldia**

Bigarren dantza

Zer? **10. jelkaldia**

Zer? **Sortida edo epilogo**

Azken kantua

Prologoaren definizioa:
Prologoa publikoa agurtzeko
eta pastoralaren gaia
aurkezteko da.

Nor agertzen da jelkaldi batean?
Pertsonaia urdinak edota gorriak
agertzen dira.

Satanen definizioa:
Satanek gaizkia sinbolizatzen
dute eta nahasmendua sortu nahi
dute. Dantzari biziki trebeak dira.

Pastorala gehienetan,
pertsonaia nagusia hiltzen
da azken jelkaldian.

Epilogoak istoriaren laburpena
eskaintzen du eta irakaspenak azaltzen
ditu. Azkenik publikoa eskertzen eta
agurtzen ditu.